

Principper for Friland

Her kan du læse nærmere om baggrunden og om de forskellige principper for opbygningen af Friland.

Kernepunkterne i princippapiret er, at Friland er baseret på, at man:

- bygger sit eget hus uden gæld,
- starter selvstændig virksomhed,
- renser sit eget spildevand,
- ikke modtager tilskud
- og i øvrigt reducerer sit energi- og ressourceforbrug mest muligt.

Hvis du ønsker at starte Friland andre steder i landet og i den forbindelse ønsker at gøre brug af navnet Friland, er det vigtigt, at du læser princippapiret grundigt.

Områdets anvendelse

Området anvendes til beboelse og til af beboerne udviklede småerhverv. 25% af boligerne kan anvendes til ungdoms- og pensionistboliger.

Begrundelse:

Det er et krav til andelshaverne, at de har selvvirksomhed på stedet, så man slipper for transport til arbejde og bringer nyt liv til landsbyen. Ungdoms- og pensionistboliger giver en naturlig aldersmæssig spredning.

Ejendommens størrelse

Det samlede areal udstykkes ikke, men opdeles i lodder, jvf. bebyggelsesplanen.

Begrundelse:

Lodderne giver mulighed for fleksibilitet bebyggelserne imellem og kan efter behov anvendes til hus og bygninger, have dyrkning, mindre dyrehold såsom høns og kaniner, køkkenhave og lignende.

Beboere

Sammensætningen af beboerne skal sigte imod et miks af forskellige erhverv og kulturelle baggrunde.

Begrundelse:

For at sikre mangfoldighed og dynamik

Vej- og stiforhold

Vej og stier inden for området anlægges og vedligeholdes af andelsforeningen. Der anlægges P-plads i tilknytning til området. Der etableres ikke gadebelysning.

Begrundelse:

Behovet for veje og tilkørsler opstår efterhånden som området udbygges. Vejene må kun bruges til biltransport ved sygdom og tung materialetransport.

Kloakering

Området skal ikke kloakeres, da der f.eks. laves multotoiletter og plantefordampningsanlæg.

(Uddybet i efterfølgende 'Eksempler på problemløsning i praksis').

Begrundelse:

Alle næringsstoffer fra såvel toiletet som køkken- og vaskevand opsamles og anvendes som plantegødning for at spare vand, undgå nedsivning og recirkulere næringsstoffer direkte.

Affald

Målsætningen for området er, at der ikke skabes affald. Der etableres sorteringsstation til genbrugsmateriale, og de materialer, der ikke kan genbruges, skal udelukkes / minimeres.

Foreningen sørger for bortskaffelse af det genanvendelige affald.

Begrundelse:

Målet er, at der intet affald må være.

Der vil løbende blive udviklet en positivliste, en negativliste og en 'minimer mest muligt' liste over anvendte dagligdags produkter til brug for beboerne.

Støj

Støj som kan genere andre skal absolut minimeres. Brug af forbrændingsmotorer må kun finde sted ved byggeri og i jordbrug og kun undtagelsesvis.

Begrundelse:

Mulighed for stilhed er et gode, som det bliver sværere og sværere at finde i dagligdagen.

Etablering af vand og el mv.

Andelsforeningen står for - i samarbejde med autoriserede - at etablere den ønskede vand- og elforsyning til de enkelte bygninger indenfor området. Dertil kan komme telenet mv.

Begrundelse:

Foreningen ønsker en fleksibilitet med hensyn til bedre udnyttelse af vand og egenforsyning med el.

Energi

Energiforbruget skal minimeres til 10 - 20% af nuværende normforbrug. Dvs. forbrug i bolig 2-400 kwh pr. år pr.

person og varme 2-4 kubikmeter træ pr. år pr. person.

Begrundelse:

Beregninger viser, at hvis verdens nuværende energi- og ressourceforbrug skulle fordeles ligeligt, ville vi i Danmark skulle ned på 10 - 20 % af det nuværende forbrug. Foreningen vil derfor arbejde på at anskueliggøre, at dette er muligt uden afsavn.

Varme

Området vil selv stå for en CO2 neutral varmforsyning. Det sker ved hjælp af individuelle varmeanlæg og/eller en fælles energiforsyning, der sigter mod en forureningsfri forbrænding.

Begrundelse:

Der skal være plads til udvikling af forskellige typer af energianlæg baseret på sol, vind, biogas og jordvarme udover forbrænding.

Bygningernes beliggenhed på grunden

Bygningerne forventes opført i etaper over flere år. De placeres inden for byggefelter, jvf. bebyggelsesplan

Begrundelse:

For at udnytte områdets givne forhold m.h.t. læ, beplantninger, solindfald og udsigt fastlægges på forhånd nogle byggefelter, byggehøjder og placeringen af fælles-faciliteter.

Bebyggelsens omfang

Der forventes i alt bygget 11 boliger med mulighed for tilknyttet småerhverv samt 5 ungdomsboliger.

Der er planlagt opførelse af fælles lagerbygning/værksted. Den samlede bebyggelses-procent vil ikke overstige 20.

Begrundelse:

Der skal være en fleksibilitet i forhold til opførelse af mindre bygninger til småerhverv. Derudover forventes flere funktioner overført til fælles faciliteter for at mindske støjgener, energi- og ressourceforbrug, f.eks. frysehus.

Byggematerialer og byggeproces

Husene opføres af natur- eller genbrugsmaterialer. Nye materialer kan bruges, hvis de står opført på foreningens positivliste og ikke skaber affald eller belaster miljøet.

Begrundelse:

Foreningen ser det som et vigtigt formål, at arbejde for en total recirkulation af alt, der forbruges, samt at afprøve mere bæredygtige materialer og metoder inden for byggeri.

Udformning, anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer

Beboerne vil kunne leje de ubebyggede arealer til brug for have, dyrkning eller andet. Ikke-lejede arealer vil indgå i foreningens fællesareal, der plejes af foreningen. Der må ikke bruges pesticider eller andre skadelige, miljøfjendtlige stoffer.

Begrundelse:

Foreningen vil søge at fremme et mangfoldigt dyre-, plante og fugleliv i området og derigennem udtrykke en holdning om, at et samarbejde med naturen er nødvendigt.

Servitutter

Området vil blive pålagt en servitut om, at jorden ikke kan gøres til genstand for belåning, ligesom der ikke kan optages lån med sikkerhed i husene.

Begrundelse:

Dette for at understøtte og fastholde princippet om gældfrihed og undgå spekulation i værdistigning.

Eksempler på problemløsning i praksis

Der anvendes multitoiletter eller lignende systemer, hvor alle næringsstoffer opsamles og genanvendes.

Det er separationstoiletter, hvor urin går direkte til urintank og fæces opsamles og blandes med træstof (savsmuld/halm eller lignende) for at fremme komposteringen.

Kompost-blandingen lægges til efterkompostering i et år, på en for børn utilgængelig plads. Efter ét år er der ingen sygdomsfremkaldende bakterier tilbage og mulden kan bruges til jordforbedring. Urinen, der er steril, kan ligeledes udbringes som gødning i beplantninger i foråret, når vækstsæsonen er startet.

Vandforbruget minimeres bl.a. ved at bruge multitoiletter og ligeledes kan det minimeres ved ikke at udlede vand ved tøjvask: Vaskemaskinen tilsluttes et lukket kredsløb, hvor det samme vand renses igen og igen i et biologisk rensningsanlæg.

Dette system arbejder med blødt (kalkfrit) vand, og kan derved mere end halvere sæbeforbruget. Systemet producerer planter og fisk.

Vand, der er forbrugt ved opvask, bad og rengøring, opsamles i 'fordampningsanlæg': Enten pilefordampnings-anlæg eller drivhusfordampningsanlæg, hvor 'fordamperen' kan være salat, radiser, vindruer, tomat, agurk, peber m.m. Dette anlæg stiller store krav til sæbetype.

Det samlede daglige vandforbrug vil ligge under 50 l pr. person, dvs. under 18 kubikmeter pr. person pr. år.

Frysekapacitet kan fremskaffes ved at bygge et fælles højisoleret frysehus. Varmeafgivelsen herfra kan bruges til at varme vand i det fælles vaskeri.

Herved minimeres energi, teknik og støj i boligen.